

Українська держава понад усе!

Видання Історичного клубу "Холодний Яр"

2020 рік
Березень
Число 3 (409)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Видання Історичного клубу "Холодний Яр"

Передплатний індекс 33545

25-ТІ ВШАНУВАННЯ ГЕРОЇВ ХОЛОДНОГО ЯРУ

25-ті вшанування героїв Холодного Яру відбудуться 1 – 3 травня 2020 р. на Черкащині та Кропивниччині.

Запрошуємо вояків, ветеранські, козацькі та громадські організації, волонтерів, митців, рідних борців за волю України і патріотичні партії взяти участь у святі українського духу з нагоди 25-літньої праці Історичного клубу "Холодний Яр"

1 травня. Хутір Буда та с. Медведівка Чигиринського р-ну.

13.00. Буда. Покладання квітів до пам'ятника Героям Небесної Сотні. Голова оргкомітету Роман КОВАЛЬ відкриває 25-ті вшанування Героїв Холодного Яру.

13.15. Буда. Презентація скульптурного пленеру "Холодний Яр-2020". Відкриття скульптур на славу героям Холодного Яру, які створили митці з Києва (Михайло ГОРЛОВИЙ, Руслан НАЙДА, Людмила МИСЬКО, Віталій СВЯТЕЦЬ, Антон КИРИЛЕНКО), Черкас (Дмитро БУР'ЯН) та Львова (Юрій МИСЬКО, Василь ЛЕВ і Наталія ЛЕЙКІНА).

13.00. Буда. Книжковий ярмарок. Персональна виставка художниці Марини СОЧЕНКО "Святі лики вояків 93-ї ОМБр "Холодний Яр". Персональна виставка художника Василя ГЕЛЕТКА "Україна воєнничка".

14.00. Буда. Літературна сцена Історичного клубу "Холодний Яр" (відповідальний Василь КОВТУН). Презентація нових книжок Романа КОВАЛЯ, Лариси НІЦОЙ, Євгена БУКЕТА, Василя КОВТУНА. Представлення видавництва Марка МЕЛЬНИКА. Казки Сашко ЛІРНИКА.

16.00. Буда. Подячний молебень Історичному клубові "Холодний Яр" за 25-літню працю в Холодному Яру (о. Василь, храм Св. Петра Калнишевського, ПЦУ).

16.30. Буда. Концерт кобзарів. Визвольна пісня від Коліївщини до українсько-російської війни на Донбасі. Ведучий – Роман КОВАЛЬ. Кобзарі Тарас КОМΠΑНИЧЕНКО, Тарас СИЛЕНКО, Михайло КОВАЛЬ і Василь ЛЮТИЙ.

18.30. Буда. Гутірка з Ларисою НІЦОЙ "Для дітей і дорослих".

18.30. Медведівський краєзнавчий музей. Презентація скульптурного пленеру "Холодний Яр-2020".

19.00. Медведівський будинок культури. Концерт народного аматорського хору "Прикарпаття" імені Дениса Січинського (с. Угорники Івано-Франківської міської ради; худ. керівник Галина МАРТИНЕНКО).

21.00. Медведівський будинок культури. Фільм.

21.00. Буда. Сашко ЛІРНИК, "Казки на ніч про нечисту силу та козаків, які все здолають".

23.00. Буда. Концерт "Опівночі біля дуба Максима Залізняка".

2 травня, с. Мельники, Мотрин монастир, хутір Буда.

10.00. Мельники, цвинтар. Покладання квітів на могилу Василя Чучупака та на братську могилу холодноярців. Слово пошани.

11.00. Мельники-центр. Меморіальний мітинг. Покладання квітів до пам'ятників Героям Холодного Яру, поручнику Юрієві Городянину (Горлісові-Горському) та родині Чучупаків.

12.45. Вшанування могили сотника Івана Компанійця. Пісня кобзаря. Молитва українських націоналістів.

14.00. Холодноярське плато. Покладання квітів до меморіального знака на пам'ять про загиблих героїв 93-ї ОМБр "Холодний Яр". Молебень за вояками полку гайдамаків Холодного Яру та 93-ї ОМБр "Холодний Яр", які загинули в боротьбі за волю України.

Освячення зброї.

15.00. – 22.00. Буда, літературно-музична сцена. "На славу Історичного клубу "Холодний Яр" та 93-ї ОМБр "Холодний Яр". Роман КОВАЛЬ і Василь КОВТУН. Лідер гурту "Тінь Сонця" Сергій ВАСИЛЮК, Леся ОСТРОВСЬКА, Тарас КОМПАНИЧЕНКО (пісні Української революції 1917 – 1921 рр.), Лариса НІЦОЙ, Тарас СИЛЕНКО, Василь ЛЮТИЙ. Виступи військових і співorganizаторів.

16.15. – 17.00. Майстер-клас школи козацьких бойових мистецтв.

11.00 – 18.00. Буда, ярмарок народних майстрів, книжковий ярмарок.

19.00. Медведівка. Концерт, фільм.

3 травня, Медведівка, Розумівка, Соснівка, Цвітне, Цибилево.

10.00. Медведівка. Музей. Відкриття скульптур пленеру "Холодний Яр-2020".

11.00. Село Розумівка Олександрівського р-ну Кропивницької обл. Вшанування братської могили козаків Чорного Ворона.

13.00. Село Соснівка Олександрівського р-ну.

Покладання квітів до пам'ятника повстанцям Соснівки.

13.45. Село Цвітне Олександрівського р-ну.

Вшанування Пилипа Хмари та його козацтва.

15.00. Чорноліска Знам'янського р-ну. Покладання квітів на могилу дружини і сина отамана Миколи Кібця-Бондаренка. Екскурсія до 300-літньої гайдамацької криниці.

16.00. – 16.45. Гайдамацька Січ, с. Цибилево Знам'янського р-ну.

Поминальний обід. Виїзд додому.

17.00. Гутірка з Ларисою НІЦОЙ.

Хто бажає допомогти провести свято вшанування героїв Холодного Яру і стати співorganizаторами доброї справи, просимо надсилати кошти на картку Приватбанку Марини Хаперської 5168 7427 1193 6546. Марина – секретар оргкомітету 25-го вшанування Героїв Холодного Яру, у рамках якого відбувається цей плер.

Якщо є бажання і можливість допомогти у проведенні скульптурного пленеру "Холодний Яр-2020", просимо надсилати кошти координаторів пленеру Дмитру Бур'яну на його картку у Приватбанку 4149 4991 0225 2507, Бур'ян Дмитро Олексійович.

Свій внесок уже зробили музиканти та артисти, які погодились виступити безкоштовно – на знак подяки за 25-літню нашу працю в Холодному Яру.

Так само й скульптори з Києва, Черкас і Львова зроблять свої роботи безкоштовно та подарують Національному заповіднику "Чигирин", Медведівському краєзнавчому музеєві та "Дикому хутору".

Хвала і подяка добродіям та добродійкам! Закликаємо й інших митців та артистів зробити шляхетні подарунки з нагоди 25-літньої праці Історичного клубу "Холодний Яр".

Роман КОВАЛЬ, голова оргкомітету, Марина ХАПЕРСЬКА, секретар оргкомітету

#ІсторичнийКлубХолоднийЯр
ПАРТНЕРИ: Національний заповідник "Чигирин", історично-етнографічний комплекс "Дикий хутір", Музбат, ГО "Туристичний рух Чигиринщини", Київська орг. СОУ. **ІНФОРМАЦІЙНІ СПОНСОРИ:** газети "Незборима нація", "Українська культура", "Голос Просвіти", "Вечірні Черкаси", "Шлях перемоги", журнал "Український туризм", "Емігрантське радіо", РокРадіо, "Прочерк-інфо".

#НезборимаНація Передплатний індекс НН – 33545.

Для передплатників Донецької та Луганської обл. – індекс 87415.

Світлина Володимира Захарука

ВІЧНА СЛАВА!

Брати Білінчуки – Дмитро "Хмара" і Василь "Сибіряк". Дядько і батько нашого товариша – письменника Василя Портяка-Білінчука (31.03.1952, с. Кривопілля, Прикарпаття – 2.03.2019, Київ).

Дмитро Білінчук-"Хмара" – сотенний сотні УПА ім. Богдана Хмельницького в курені "Перемога" (1944 – 1946), лицар Бронзового хреста бойової заслуги, а його брат Василь Білінчук-"Сибіряк" – вояк УПА, член Жабівської СБ ОУН.

Пам'ятаємо, шануємо, любимо!

Історичний клуб "Холодний Яр"
Колборизація світлини Тараса Гладенького

ОТАМАН МАРУСЯ

Невдовзі побачить світ книжка Романа Ковалю "Житомирщина в боротьбі" – про українсько-російську війну в 1917 – 1920-х рр. на території сучасної Житомирської області та славних синів і дочок, які народилися в цьому козацькому краї. Пропонуємо вашій увазі один з її розділів – "Отаман Маруся" із житомирської газети "Громадянин" (1919. – Ч. 12. – 7 вересня). Цю статтю розшукав історик Геннадій Махорін із Житомира. Особливості мови збережено.

В нашу добу загальної млявості, легкодухисті, безнадійного чекання якоїсь чужої допомоги та поради, разом з повною бездіяльністю та небадьовством з боку більшості громадянства, старі зразки козацької завзятості та сміливості минулих часів Запоріжжя здаються нам лише гарними вигадками, казками.

Тим більш яскраво серед такого сумного оточення встають перед очима ті героїчні постаті, які наче deus ex machina (правильно: deus ex machina – несподіваний поворот у фавулі завдяки втручання сторонніх могутніших сил чи обставин. – Ред.) з'являються з нетрів народних.

Як коштовні діаманти горять вони на чолі рідного народу, як палкі гасла сучасності кличуть вони нас до з'єднання, до обличення своїх персональних зацікавлень, до остаточної перемоги на хижими ворогом.

Ще на цих днях читачи бачили на сторінках "Громадянина" коротеньке повідомлення про д. Сніжка, 60-літнього діда, поета-самородка,

розстріляного більшовиками. Тей поет-мученик, віддавши до війська повстанців свого рідного сина, під час нелюдських мук, допитів і розстрілу лаяв червоних катів... віршави. Хіба ж це не нагадає нам тих лицарів нашої сивої минувшини, які вміли не тільки славетно жити, але й вмірати?

Нині сучасність дає нам знов доказ того, що "не загинула ще сила козацька!" Селянка Маруся, жінка біля 30 років (насправді 16 р. – Ред.), становиться па чолі повстанського відділу в далеких північних задах відступаючого ворога, яко командант-проводир.

Почувши в своєму рідному кутку про переможний наступ Галицького війська, вона вирішила особисто довідатись, "чи дійсно там працюють по військовому?"

От з великою трудністю, пішки, вона приходить до м. Житомиру, з'являється до команди 2 Галицького корпусу, щоб власними очима побачити працю військового мозку.

Заходить Маруся до оперативного штабу бачить пильну, напружену працю старших і переконується в тому, що справа визволення рідного краю знаходиться в певних руках.

"Зараз бачу, що справді це прийшли люде, що дадуть нам дійсну поміч і що сумлінно для нас працюють", – виливається з самої душі отамана-жінки.

І тепер Маруся спокійно повертається до дому, щоб завзято й негайно заатакувати зі своїм відділом хизацькі юрби більшовиків.

О. Л.

ЗЛАТА ПЕРЕМОГЛА РОСІЮ

1920 року Москва знищила скульптора Михайла Гаврилка. А 100 років потому його праправнучка Злата, маючи 11 років, перемогла Росію. Перемогла 2 лютого на гімнастичному Brussels cap 2020.

Радіємо і щиро вітаємо нашу переможну Злату Стеців, яка здобула золото для України! Вона все розуміє. Її погляд (на фото) підтверджує це!

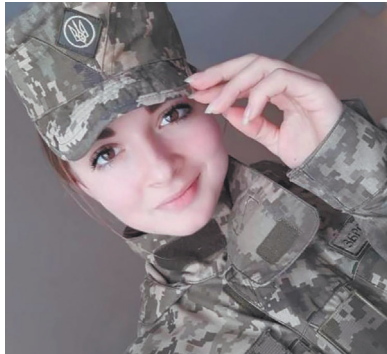
Сердечно вітаємо маму Ульяну, батька Ярослава і дідуся Ореста Абрамамовича, дійсного члена Історичного клубу "Холодний Яр".

Козачкам слава!

Роман КОВАЛЬ, автор книги "Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею"

БАЖАЄМО ПЕРЕМОГИ!

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

“ВИСОКА ДУША” АНТОНА ЦЕДІКА ТА ЩИРЕ БРАТСТВО ЙОГО ДРУЗІВ

15 лютого 2020 р. в Києві вшановано Антона Цедіка-“Енея”, учасника Революції Гідності, який загинув під Львовим 29 серпня 2014 року. У цей день представлено книжку “Антон «Еней» Цедік – правдива душа в пошуках Істини”, яку впорядкували Олена Стоцька, Олена Голтвяниця та Ольга Цедик, мама героя.

Виступали товариші-майданівці, друзі зі “Свободи”, “Правого сектору”, побратими з батальйонів “Донбас” та “Січ”. Я уважно слухав і вдвлявся в обличчя. Боже, які гарні люди! Щірі, розумні, скромні, внутрішньо дисципліновані. Ніхто довго не говорив, а кожен встигав сказати головне. “Потоваришували з Антоном, я зрозумів, як мало я знаю”, – так висловився значно старший за нього майданівець Микола Годунок. “Він вірив у богообраність українського народу”, – це свідчення Олександра Костика. “Антон мав відчуття, що наближається велика війна, – повідав Олександр Зелений. – Він готувався до неї. Вивчав військову справу, тренувався, добровільно пішов до армії, відслужив у внутрішніх військах. Мріяв про службу у Французькому легіоні, – не з метою заробити грошей, а щоб здобути бойовий досвід”. “Це висока душа”, – таку оцінку висловила Анна Земко.

“Щирий, надзвичайно цікавий, інтелектуальний, ніколи не використував московської лайки, – додав Олег Корнієнко. – Антон – рідновір. На Майдані був у сотні Святослава.

Брав участь у боях на барикадах у першій лінії”.

Багато хто казав, що Антон з дитинства багато читав. “І на війну пішов з «Кобзарем» Тараса Шевченка та книжкою Романа Ковалю «Отаман Зелений», – дав важливе для мене свідчення Володимир Дериведмідь, засновник українського книжкового магазину “Еней” у місті Бахмуті, названого на честь Антона Цедіка.

“Це був воїн з лицарським серцем. Він пішов на смерть, аби нам здобути волю”, – підсумував його друг, ветеран АТО Володимир Паршевулюк.

“У час, коли Зеленський і його банда сміялися над Україною, глузували над Тарасом Шевченком, Антон загинув за Шевченкову Україну, – сказав я. – Тепер ці люди керують Україною, яку зневажають, беруть на кпини, хочуть продати. Це глум над жертвою Антона та всіх, хто загинув з іменем України на устах”.

Промовляли також голова ВО “Свобода” Олег Тягнибок, керівник Товариства політв’язнів Орина Сокульська, професор Галина Лозко з Миколаєва, народний депутат України 8-го скликання Юрій Бублик з Полтави, депутат Київради Володимир Бохняк, правнук отамана Зеленого В’ячеслав Цедик, ведучі вечора Максим Горбонос та Олена Стоцька, а син пані Олени Олександр прочитав текст гімну ОУН та вірш про Антона Цедіка Володимира Дериведмедя.

Вшанували Антона генеральний директор Музею революції гідності Ігор Пошивайло, дочка голови УГВР Кирила Осмака Наталя Осмак та лідер гурту “Тінь Сонця” Сергій Василюк. На моє прохання Сергій виконав пісню на слова Миколи Щербака “Отаман Зелений” (муз. Тараса Силенка) – на пам’ять про отамана Зеленого та повстанський рід Цедіків із Трипілля, який уже сто років воює за Україну.

Сердечно дякували щирому братству Антонових друзів батьки героя – Ольга та Ігор Цедіки. У той день багато хто говорив, що вмерло тільки Антонове тіло, а дух його живий, продовжує животворити. “Війна триває, і Антон продовжує брати в ній участь. Дух його живий”, – так сказав Роман Чабановський з Полтави. “Він назавжди залишився в батальйоні «Донбас», – додала Тамара Довгич з “Правого сектору”.

“Душа Антона жива, вона нас сьогодні збирала. У нас усе вийде, бо в нас є такі, як Антон”. Є! Не був, а серед нас, поруч із нами!

Повертався додому в піднесеному настрої. Виявляється, нікуди не ділися ці світлі люди з Майдану! Вони ще скажуть своє слово! І липко-зелений туман розвіється.

Майдан ще виконає свою історичну місію.

Друзі повстанця Антона Цедіка ще прийдуть на Печерські пагорби! “У нас усе вийде, бо в нас є такі, як Антон”.

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

СВЯТО НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ

“Росте могутній дуб Івана Франка біля пам’ятника Наталії Кобринській, а вона, в буйних кораллах, вишиваний сорочці, з таким самим поглядом, як і він, дивиться на своє місто, яке стало її кафедрою, з якої говорила з Україною, світом”. Так закінчує Роман Горак есе “Пустинь Кобринської”. І такими ж словами та вітальними виступами представника Болехівської міської ради, гостей з Івано-Франківська розпочалося в Болехові 26 січня свято пам’яті української письменниці, яка 100 р. тому відійшла в інші світи. Похована на цвинтарі в Болехові.

Перед учасниками свята постають останні роки життя Наталії Кобринської в Болехові, серед них є радісні та щасливі: співпраця з “Просвітою”, молодіжним руханковим товариством “Соколи”, з о. прелатом Володимиром Сухим, катехитом о. Андрієм Галанцюком, з адвокатом Гедимином Лисинецьким, суддею Григорієм Лучаківським, скульптором Михайлом Гаврилком, який творив у Болехові образ Тараса Шевченка в гіпсі, глині, металі...

Перша світова війна. Наталія Кобринська – свідок приходу в Галичину одвічного ворога нашої землі, який стоптав у Болехові працю української громади, знищивши будинок, де працювали “Просвіта” й молодіжні товариства. Російська армія по-звірячому нищила все, що пахло українським духом.

Наталія Кобринська пише воєнні новели. В одній з них передає свою мрію про незалежну Україну в образі герба із золотим плугом, що символізував би високий добробут українського народу та розвій його культури.

1918-й. Письменниця вітає народження ЗУНР. Запеклі бої стали для неї сигналом до праці: вона готує бандажі для поранених, збирає кошти для Червоного Хреста... Відступ Галицької армії став для неї горем. Разом з болевівцями готує свячене для українських воїнів, які покидають Болехів. Це було на Великдень. Тоді вона скаже прощальне слово. І це була її остання промова...

Ось спогад вчительки Євгенії Дригинич про смерть письменниці: “1920 рік. Останній раз була Наталія Кобринська (вже нездорова) в нас на другій Святій вечері перед Йорданом. На саме свято вже до церкви вона не прийшла. Ще декілька днів опісля ми відвідували хвору письменницю (...) Важко хвора на тиф Кобринська помирає. Всі українці Болехова в дуже морозний день відправили її на місце спочинку. Кобринська хотіла, щоб на її гробі були написані слова: «Мене вже серце не болить». Ми так і зробили. Не боліло її вже серце, бо бачила, що багато жінок пішло за її кликом” (Львів, 27 червня 1961 р.).

26 січня, на святі Наталії Кобринської на її пам’ять звучали стрілецькі пісні. Закінчилося свято фрагментом із фільму “Дивосвіт Наталії Кобринської” (за спогадом О. Дучимінської про могили письменниці), віршем Марти Чопик “Журливо хмари сльози ронять”, піснею “Мене вже серце не болить” та виходом зі свічками на сцену всіх учасників свята. А в залі лунала пісня Богдана і Левка Лепких “Чуєш, брате мій...”.

Лариса ДАРМОХВАЛ Болехів

“ЖИТТЯ ТРИВАЄ. ТОЧИТЬСЯ ВІЙНА”

5 лютого в Національній спілці письменників України відбувся вечір пам’яті поета Анатолія Лупиноса. Захід ініціювали учасники АТО Ігор Мазур-“Тополя” та Андрій Пастушенко-“Сивий”, друзі та побратими з УНСО. Мені довірили вести цей захід. Але спочатку ми зібралися на Байковому кладовищі на могилі Анатолія Лупиноса, якого вже 20 років немає з нами. А потім пішли до Музею історії України на виставку, присвячену пам’яті славного українця.

На вшанування приїхали дружина Ольга Володимирівна із сином Миколою, Михайло Ратушний, члени УНСО, учасники сучасної українсько-російської війни, про невідворотність якої Анатолій Лупиніс говорив ще на початку 1990-х. У Музеї історії України демонструвався фільм Олександра Муратова “Славний лицар українського народу”, були виставлені особисті речі та книжки поета, виступали побратими та друзі.

У Спілці письменників у теплій атмосфері спогадами поділилися політв’язень Василь Овсієнко, журналістка Зоя Загородня, перший командир батальйону ОУН Микола Коханівський, політичний емігрант Ельхам Нурієв, який розповів про нього витонченою українською мовою.

Промовляли заступник головного командира УНСО Ігор Мазур-“Тополя”, учасник бойових дій Славко Зінкевич і легендарний кіборг Андрій “Сивий”, який зачитав поему Анатолія Лупиноса “Я бачив, як безцестили мати”.

Із вдячним словом до присутніх звернувся син Анатолія Лупиноса Микола, який від себе, брата Івана і мами Ольги подякував організаторам за вшанування пам’яті батька і висловив вдячність усім тим, хто в окопах Донбасу продовжує батькову справу.

Співали бандурист Тарас Силенко, автор-виконавиця Неля Франчук, поет Василь Ковтун та очільниця мистецько-волонтерської групи “Вольниця” Світлана Касьяненко. Окресомо вечора став виступ гурту “Рутенія” в складі Гриця Лук’яненка, Анатолія Сухого та Василя Лютото, які виконали пісні на слова Анатолія Лупиноса, зокрема “Ми випрагли волів”. А завершили маршем УНСО, до виконання якого долучилися Ігор “Тополя” та Андрій “Сивий”. Цей марш став кульмінацією заходу.

Світла пам’ять Анатолію Лупиносу, словом якого ми надихаємось в боротьбі за нашу свободу!

Василь КОВТУН, Історичний клуб “Холодний Яр”

НАШІ МОГИЛИ В ЧЕХІЇ

З допомогою каталогу ukrtmemorial.eu кожен може дізнатися про відомі українські поховання на території Чеської Республіки. Можна дістати дані про точне місце розташування та стан пам’ятника чи могили, повідомляти “Історична правда”.

Дослідники з громадської організації “Український меморіал” закликають людей долучатися до роботи над каталогізацією укра-

їнських поховань у Чехії та доповнювати інформацію на сайті. Додати нову пам’ятку можна самостійно.

“Дуже важливо упорядкувати місця української пам’яті в Чехії. Для посольства цей напрям став одним із головних пріоритетів у роботі, адже нації, які не пам’ятають свого минулого, не мають майбутнього”, – заявив посол України в Чехії Євген Перебийніс.

ЮЛІЯ ГАНУЩАК, ЛИЦАР БРОНЗОВОГО ХРЕСТА ЗАСЛУГИ

З нагоди 105-ї річниці від дня народження вшановано пам’ять Юлії Ганущак-“Галичанки”, підпільниці, референтки УЧХ Станіславщини і Дрогобиччини.

Ініціювали вшанування журналістка Віра Перегінняк, просвітняни і союзянки, до яких долучилися ветерани УПА, селищна рада Войнилівської ОТГ, Довпотівська філія Войнилівського ліцею, директор Войнилівського ліцею Іван Тиніц. Із Болехова прибула подруга “Галичанки” – 99-річна Катерина Гаврилів-Данилів (“Зелена”).

Священники місцевих парафій УГКЦ і ПЦУ за участі церковного хору с. Довпотова відправили панахиду біля могили Юлії на сільському цвинтарі. Всі помолилися та заспівали повстанських пісень.

Юлія Ганущак народилася 31 січня 1915 р. в с. Довпотові. Навчалася у Дрогобицькій українській гімназії ім. Івана Франка при “Рідній школі”. Тут вступила до Пласту, який на той час поляки заборонили.

Була курінною. По закінченні гімназії навчалася у Львівській вищій торговельній школі. Була секретаркою просвітницького товариства “Відродження” в Калуші. Організовувала юнацькі гуртки від Союзу українок і “Рідної школи” в селах Мостиці, Болехові, Бережниці, Зборі, Верхній.

“Люди тішилися, а я заплакала”, – згадувала Юлія початок перших совітів у вересні 1939 року. Дуже швидко серед учителів з’явилися сексоти, які донесли, що Юлія не дотримується навчальних програм. Чекисти двічі викликали її на допит. Про загрозу арешту Юлію попередив інспектор Калуського районного відділу освіти член ОУН Тарас Банах. Відтоді, з лютого 1941 року, перейшла в підпілля, а навесні стала членкинею ОУН. У травні того ж року совіти репресували її родину: батько помер на заслання в 1942-му, а мама повернулася в Довпотів через 5 років.

З весни 1943-го до лютого 1944 року була провідницею жіночої сітки Калуського окружного проводу, потім – жіночої сітки і референтури УЧХ Станіславського обласного проводу ОУН. У січні 1945 р. “Галичанка” – 1-й референт УЧХ новоствореного Дрогобицького обласного проводу ОУН. Заготовляла медикаменти, організовувала

лікування бійців УПА в підпільних шпиталях, санітарні вишколи, збирала допомогу сім’ям підпільників, продукти й одяг для воїнів, а також організовувала курси пропагандистів, співпрацювала із СБ ОУН. За самовіддану працю “Галичанку” 25 квітня 1945 р. нагородили Бронзовим хрестом заслуги.

Заарештували її в с. Верхньому Синьовидному Сколівського району в червні 1946 року. Допитували у Дрогобичській, потім у Лук’янівській тюрмі. Жорстоко били, через що вона частково втратила слух. Підселили до камери провокаторів, кидали в карцер. Юлія оголосила голодування. “Помилування не просила, бо не так була вихована”, – сказала вона в інтерв’ю Марті Гавришчуку.

1 листопада 1946 р. окупанти засудили її до 10 років таборів і 5 років позбавлення громадянських прав. Каралася в таборі Мордовії та Новосибірська. 9 років, 7 місяців і 13 днів неволі! У 1956 р. повернулася в рідне село інвалідом І групи.

Продовження вшанування Юлії Ганущак відбулося в Довпотівській гімназії. Промовляла голова Калуської філії Союзу українців Любов Липовська, а голова “Просвіти” Калущини Леся Кирилович запропонувала запровадити премію для медичних сестер ім. Юлії Ганущак. Голова Войнилівської ОТГ Мар’яна Масляк запевнила, що місцеві депутати підтримають це звернення. Теплими словами згадали землячку Євген Гіриник та воїн ОУН-УПА Антон Мазур.

Вічна слава Юлії Ганущак!

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ, Історичний клуб “Холодний Яр”, калуська “Просвіта”

"Я ЛЮБИЛА ЙОГО. НЕ ВСТИГЛА ЙОМУ ЦЕ СКАЗАТИ"

Так згадує “госпітальерка” Ярина Чорногуз про Миколу Сорочука з Волині. “Сьогодні з життя пішов хлопець, якого я любила. Люблю...” – написала медик-волонтер Ярина Чорногуз у Facebook 22 січня 2020 року.

Ярина Чорногуз розповіла Цензор.НЕТ про знайомство в окопі, переказала Миколині слова про необхідність наступальної війни, “позачасовість” фронтового життя, обійми на прощання та спільні мрії, яким не судилося здійснитися.

“З Миколою я познайомилася в окопі, на шляху до позиції, де його згодом убили, – розповіла Ярина. – Ми проговорювали шлях евакуації поранених звідти до дороги, а на зустріч нам якраз ішов Микола. Не можу передати словами, що відчувала тієї миті... Він неймовірно відрізнявся від усіх інших бійців. Він заговорив до мене, ми зустрілися поглядами, і в мене склалося враження, що... як би це передати... склалося враження, що я бачу свого двійника. Тільки чоловіка. Ми ховалися спершу... Я дуже боялася за репутацію “госпіта-

льєрів», і пообіцяла собі, що у мене на війні ні з ким нічого не буде! Завжди попереджала бійців, що заливати до мене безглуздо, бо я на фронті заради війни. Моя функція – поділитися своїми медичними знаннями, зберегти життя пораненим, допомагати з лікуванням хворих... Багато хто – і Микола спочатку також – навіть звертався до мене на «Ви»: «Пані Яро, пані Яро...».

Пізніше, коли ми вже були разом, я й далі боялася, що про “госпітальєрок» через нашу з ним історію розпускатимуть плітки, що мене саму виженуть із батальйону, і він мені написав тоді: «Я тобі обіцяю: все, що було між нами на цьому вопі, тут і залишиться». І дотримувався цього. Коли про мене питали, розповідав, що нічого в мене ні з ким немає... У Миколи були золоті руки. Дай йому будь-яку зброю – і він її розбере на частини та збере назад. Мене він навчив робити повний розбір АК та АГС, збирався навчити цього ж із СІП. Пам’ятаю, як він вчив свого молодшого побратима робити повний розбір АК. І у цей час ми почали балакати. Він запитав мене: «Чому ти приїхала на війну?».

Я відповіла, що мене дуже засмучує те, що люди повелися на розмови про «мір», що кажуть, нібито «війна вже не та». І що поширено це вже не тільки серед людей, які не знають нічого про фронт, а інколи і серед тих, хто відвоював – вони зі зневагою ставляться до сьогоднішньої вій-

ни, до тих контрактників, які зараз приходять в армію. Я розповіла Миколі, що з 2014-го хотіла на передову, але через маленьку дитину не могла. Зараз моя донька підросла, я вже можу її залишати з рідними – і я одразу поїхала!..

Я сказала, що мені подобається бути на фронті, подобається бути «живим щитом». Що війна зараз оборонна, окопна, але все одно дуже складна, і я розумію, що якщо ми здамося – будемо окуповані Росією.

«Знаєш, – сказав Микола, – краще рік наступальної війни, ніж десять років такої, яка є зараз, і від якої всі божеволіють. Нехай краще батько прийде до сина на могилу, ніж у дурдом». Ці слова дуже вразили мене”.

Микола Сорочук загинув у День соборності. Дуже хочеться, щоб шляхетна кров волинянина зміцнила українську соборність – і душ, і земель.

Волинським козакам слава!

Історичний клуб “Холодний Яр”
На світлинах – Микола Сорочук і Ярина Чорногуз.

ХОРУНЖИЙ ТАНЦЮРА З ПОДІЛЛЯ

ТАНЦЮРА Леонтій (Левко) Якович (23.05.1899, с. Мала Мочулка Гайсинського пов. Подільської губ., нині Теплицького р-ну Вінницької обл. – 4.03.1928, Подєбради, ЧСР). Військовий; звання – козак, хорунжий Армії УНР.

Народився від батьків Якова Івановича Танцюри та Євдокії Римар. Закінчивши 1914 року Гайсинську однокласну міністерську школу, “витримав іспит на однорічника II розряду в 1917 р. при Гайсинській гімназії. В жовтні 1917 р. добровільно вступив до Української Армії. 15 січня 1919 р. був відправлений до Київської Інструкторської Школи Старшин, в якій перебував до 25 квітня 1919 р. В 1920 р. 21 листопаду інтернований в таборі Каліш ч. 10 в Польщі. В 1921 р. 20 квітня скінчив Школу Старшин при 3 Залізній Стрілецькій Дивізії. 1 червня 1922 р. вступив до гімназії ім. Т. Г. Шевченка, яку і скінчив 6 червня 1924 р.” (“Curriculum vitae”). Хорунжий 20-го куреня 3-ї Залізної дивізії. Парубок. Студент консульського відділу екон. ф-ту УГА в Подєбрадах.

У Подєбрадах написав про страшний день, який миг стати останнім у його житті. Ось уривок з “Моїх спогадів з визвольної боротьби”: “...У двері вагону влязть людина малого росту, чорний, в

шкіряній тужурці, з наганом в руці. За ним слідував червоноармієць, який називав його «товарищ-камендант». Коли він влязав до вагону, я подивився йому в вічі; в мене все заохололо, я побачив, що помилювання не буде. Тільки він вліз у вагон, зразу ж в упор вистрілив між очі раненому, що лежав по середині; голова цього нещасного була нарівні з моєю, – наші голови майже торкалися. Я бачив, як густа кров полинула йому з рани й заллила йому очі, лице. Він конвульсивно здер з моєї голови шапку і змяв її. (...) Пристріливши середнього, цей комендант направив свого нагана на мене майже в упор, але очі відвів у бік. Я побачив перед своїми очима чорну діру дула нагана, в голові промайнула думка «кінець...». Я зажмурих очі, серце перестало битися, я зімлів... В той самий мент, коли він вистрілив, набудь зажмурих очі, я інстинктивно мотнув головою, бо куля голови не заділа. Порохом трохи опалило мене, а барабанна перепонка правого уха лопнула... Мое щастя, що в мент стрілу, я зімлів та лежав нерухомий, мов мертвий. Це сталося 23-го травня 1919 року о годині 5-ій ранку, в день мого янгола. (...) До вагону ввійшла доктор, три жінки в білих фартушках з червоними хрестами на них та санітар, який відтягнув від мене вбитих. Доктор і сестри почали робити мені перев’язку, розрізали чобіт. Нога була в страшному стані роздроблена кістка, кілька великих, рваних ран, – очевиднож, я був ранений кулеметною чергою. Я хотів подивитися на свою ногу, але сестри мені не дали. Одна присіла, положила мою голову собі на коліна. Друга схилилась наді мною так, щоб я не міг бачити, що там мені роблять з ногою. Моя голова лежала на колінах сестри, вона мені щось говорила, нахилилась наді мною, дивилася мені до очей... Того погляду я ніколи не забуду... Її очі дивилися на мене з таким

жalem, з такою ласкою, з якою дивиться тільки мати, коли гине її дорога дитина... Мені так гарно стало на серці... Пригоди минулого дня були такі тяжкі, я не бачив ні одного співчуваючого погляду, і зараз – стільки ласки... Я сильно розплакався, а вона мене голубила і заспокоювала... Цей образ жінки в білім фартусі з червоним хрестом назавше лишився в моїй пам’яті. Тоді я зрозумів, скільки щастя й радості мали ранені, бачучи біля себе цих білих, світлих янголів. Ще й тепер, коли я зустрічаю жінку в білому з червоним хрестом, мое серце переповнюється до неї повагою, любов’ю, вдячністю...”

Смерть знайшла його в Подєбрадах. “Самогубство сталося коло 7-ої години вечора на луках села Клук біля Подєбрад: перший стріл поцілив собі в серце, але, мабуть, зівстав в живих, – тоді вистрілив собі ще по-друге. (...) Покійний не залишив жадного допису, але з переглянутої переписки та з тих балачок, що він вів перед смертю, можна догадуватися, що він розчарувався в житті на ґрунті тяжких, ненормальних умовин емігрантського життя та пережитих страхіть останньої московсько-української війни. (...) Містимо його спогади, де читач побачить, як він вже раз дивився у вічі смерті та як душа його була скалічена московськими окупантами... Нелепність положення його після скінчення високої школи – це була остання крапля, що переповнила келих терпіння: він часто застановлявся над тією думкою, що станеться з ним, коли закінчить Академію. Покійний був студентом 8 семестру, пильно вчився, та, здавалося, ніщо не віщало сумного кінця! За кілька місяців мав одержати диплом інженера. Не судилося!..”

Роман КОВАЛЬ, Віктор МОРЕ-НЕЦЬ, Юрій ЮЗИЧ
Енциклопедія Визвольної боротьби “Подєбрадський полк” Армії УНР”, т. 3

ПЛЕНЕР “ХОЛОДНИЙ ЯР-2020”

Мета скульптурного пленеру в Холодному Яру – чудове місце зробити ще кращим. Наповнити новою енергією і творчістю. Зробити його ще цікавішим для відвідувачів. Ідеї маємо реалізувати за короткий час, у супертвердому матеріалі – граніті. Бажання виготовити роботи, які увійдуть в історію, швидко вийдуть уяву людей ще довгі роки, стануть бажаним об’єктом для фотографування, цікавості дітей і дорослих. Наша мета – достойні скульптури, потужні за формою та змістом, що прозвучать на всеукраїнському рівні, зацікавлять шанувальників та колекціонерів. Справді, хороша команда береться до роботи. Митці зі Львова, Києва та Черкас. Знані імена та молодше покоління художників. Гордість пленеру – Людмила Мисько. Вона реалізувала

свої ідеї на більш ніж сотні міжнародних скульптурних симпозиумах. Духовним наповненням групи стануть Михайло Горловий та Руслан Найда, скульптори з багатогранним досвідом творення. Реалізація наших ідей потребує меценатської та інформаційної підтримки. Зробіть свій внесок у розбудову Холодного Яру.

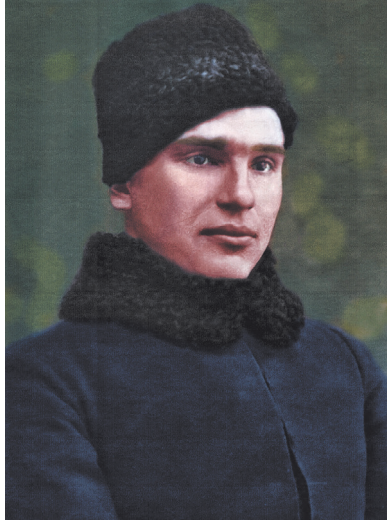
Дмитро БУР’ЯН, скульптор, Історичний клуб “Холодний Яр”
Від редакції. Якщо є можливість допомогти у проведенні скульптурного пленеру, надсилайте кошти координаторові пленеру Дмитру Бур’яну на його картку у Приватбанку 4149 4991 0225 2507, Бур’ян Дмитро Олексійович.

Д. Бур’ян, “Чорний атакує”.

«ПОДЕБРАДСЬКИЙ ПОЛК»

ХОРИЩЕНКО Іван (9.03.1895, с. Журжинці Звенигородського пов. Київської губ., тепер Лисянського р-ну Черкаської обл. – після 28.05.1922). Агроном, військовий, педагог; командир сотні 4-ї Київської дивізії (1920), завідувач агр. дільницею земельного відділу Звенигородської пов. нар. упр.; звання – старшина Армії УНР.

САМОКІШИН (САМОКИШИН) Микола (Никола) (17.03.1901, місто Печеніжин, тепер Івано-Франківської обл. – після 28.04.1939). Військовий та громадський діяч, інженер; агроном філії “Сільсько-го Господаря” в м. Ходорові (кін. 1930-х; тепер Львівської обл.), провідник (комендант) наметового табору “Орлів” (с. Страдч біля Львова, 07.1939); звання – стрілець Галицької армії.

РЕШЕТНИКІВ (РЕШЕТНИКІВ-РЕШЕТНЯК) Яків Павлович (23.03.1896, с. Марчихина-Буда Чернігівської губ., тепер Сумської обл. – 1945, Чехія). Військовий і громадський діяч, інженер-технолог; проф. стипендіат при кафедрі ферментаційної хім. технології УГА в Подєбрадах (1928), керівник хім. лабораторії Познанського ун-ту; звання – поручник Армії УНР.

"АМАЗОНКА НА КОНІ"

У III – I тисячолітті до н. е. причорноморські й приазовські степи та пониззя Дніпра заселяли племена амазонок – давньоукраїнських жінок-воїниць, які називали себе косачками, бо мали довгу дівочу косу, яку носили через ліве плече, щоб не заважала стрільбі з лука. За легендою, саме амазонки-косачки вперше у світі приручили коня. Кінне військо безстрашних вершниць наводило жах на ворогів. Косачки – сонцепоклонниці, язичниці – сповідували культ зброї. За переказами, вони засновниці української козацької волиниці.

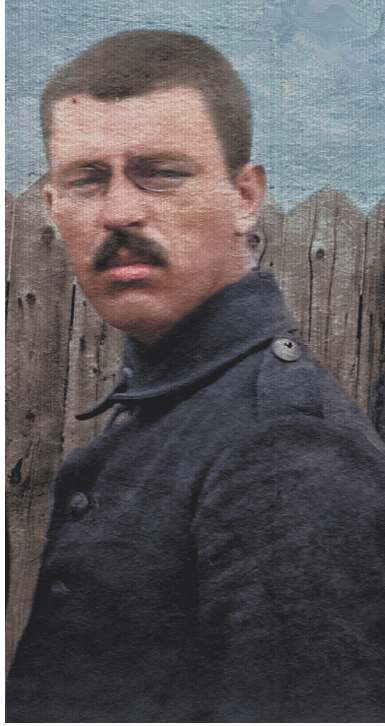
У своїй творчості я приділяю темі косачок-амазонок значну увагу. У сучасній війні з Росією мене надихають і захоплюють образи сучасних жінок-воїнів, героїнь, у жилах яких тече бунтівна козацька кров славетних Предків!

СЦІБОРСЬКИЙ Микола Орестович (28.03.1897, Житомир – 30.08.1941, Житомир). Військовий і громадсько-політичний діяч, інженер-економіст (9.04.1929); командир Окремого українського куреня (10.1917), вартовий старшина уряду Центральної Ради, старшина для доручень військового міністра Олександра Жуківського (02.1918), Козелецький пов. комендант (1918), ад’ютант командира 1-го кінного Лубенського полку ім. Максима Залізняка 1-ї бригади Окремої кінної дивізії (1920), старш. ад’ютант штабу Окремої кінної дивізії Армії УНР (1924), голова ЦК ЛУН (1925 – 1929), заст. голови Проводу ОУН (1929 – 1941); звання – поручник рос. армії, сотник.

Провідний співробітник офіційного пресового органу ЛУН “Державна нація”.

Співтворець ОУН (1929). Теоретик українського націоналізму.

ЧЕРНИЦІН (ЧЕРНИЦІН, ЧЕРНИЦЯ, ЧОРНИЦЯ) Леонід (29.03.1898, с. Татарине Бірюченського пов. Воронежської губ., тепер Кам’янського р-ну Воронежської обл., РФ – після 1944). Військовий, інженер-лісівник (24.05.1927); командир батареї кінного полку Чорних запорожців; звання – сотник артилерії Армії УНР.

Учасник Першого зимового походу. Лицар Залізного хреста.

Роман КОВАЛЬ, Віктор МОРЕ-НЕЦЬ, Юрій ЮЗИЧ

Енциклопедія Визвольної боротьби “Подєбрадський полк” Армії УНР”, т. 3

Хто хоче придбати цей том, або всі три томи, читайте оголошення на 4-й сторінці.

Т. 1. – А – К. 376 с. (200 грн.).
Т. 2. – К – Р. 376 с. (150 грн.).
Т. 3. – Р – Я. 504 с. (250 грн.).
Цифрова колооризація Тараса Гладенького.

Руслан НАЙДА, скульптор
Параметри роботи: сталь, базальт, h – 75 см.

ІСТОРІЯ ОДНОГО БОЮ

У Мельниках на цвинтарі поруч із могилою отамана Василя Чучупаки є пам'ятник чотирьом гайдамакам Холодного Яру. Про цю братську могилу розповіла наприкінці 1990-х місцева мешканка – сестра одного із загиблих Параска Токовенко. За її словами, гайдамаки стали жертвами нападу на село загону Лопати. Віднайдені документи дають змогу пролити світло на ті трагічні події...

Восени 1920 р. більшовики концентрують сили для ліквідації повстанських підрозділів на території Чигиринщини. Розпочинається безкомпромісна війна місцевого населення з червоними наїзниками...

4 – 11 вересня 322-й батальйон 75-ї бригади ВОХР вів операцію проти Білоярського куреня Якова Шириці (отамана Мамая). 8 вересня біля с. Тарасівки відбувся 9-годинний бій. За підтримки канонерки зі складу Дніпровської флотилії більшовики змусили повстанців відступати до с. Тіньок. У ході “зачистки” розстріляно 37 повстанців.

16 вересня в Кам'янку прибула група військ ВОХР Бобринського району у складі трьох батальйонів 2-ї Окремої московської бригади військ внутрішньої охорони (далі – ВОХР; вона ж 26-та бригада 9-ї строївої дивізії військ ВНУС), 35-го батальйону залізничної охорони й окремих підрозділів Петроградського батальйону під командуванням Івана Курова.

18 вересня розпочалася військова операція: червоні взяли Грушківку, 19 вересня – Мельники, 20 вересня – Медведівку, Матвіївку і Трилиси. У Мельниках спалено двадцять хат. На захоплені села накладено контрибуцію.

У жовтні почався новий етап військової операції на Чигиринщині. Командування окупаційної армії виділило “достаточное количество силы (до двух пехотных бригад) под общим руководством начдива N ВНУС, который для удобства управления операцией перебрасывается с полевым штабом на ст. Знаменка”.

У результаті “упорных боев” більшовикам вдалося зламати “прежде всего сопротивление банд в Чигиринском районе”, “достичь полного уничтожения Александрийской дивизии”. У цей час Черкаський повіт “зачищають” частини 1-ї кінної армії, які переходять “с польского на южный фронт”: у районі Мошен і Млієва повстанські загни Гоголо (Трохима Бабенка) “теряют несколько сот человек убитыми”. Саме під час операцій восени 1920 р. відбулися трагічні події загибелі чотирьох гайдамаків у с. Мельниках.

Анатолій Шостопал (м. Черкаси) ознайомив мене з виданою в 1921 р. окремою брошурою доповіддю начальника тилу Південного фронту й одночасно командувача військами внутрішньої служби Південного фронту і Південно-Західного фронту Роберта Ейдемана “Ударные уезды и районы (к вопросу о борьбе с бандитизмом)”.

Червоний командир цитує донесення від 20 листопада 1920 р.: “Из села Яновки комотряда доносит, что в районе Холодного Яра (...) отрядом производится операция. В селе Мельниковке (правильно: Мельники. – Ред.), 12 вер. вост. Жаботина, обнаружено гнездо бандитов и захвачены 4 видных бандита: Деркач, Токовенко, Руденко и неизвестный (первый и последний при сопротивлении были расстреляны) и 2 казюшлады. Дом штаба бандитов сожжен, при горении разорвалось 3 – 4 бомбы и бесчисленное количество патронов”.

Дату останнього бою дають змогу уточнити записи в метричній книзі Покровської церкви с. Мельників. У розділі “О умерших” зазначається, що 26 жовтня 1920 року померли від ран жителі цього ж села вісімнадцятилітній Прохір Іванович Деркач і на рік старший від нього Петро Оверкович Токовенко. Прохір Іванович Деркач – командир булавної сотні Холодноярської бригади.

У метричній книзі не відображено відомостей про загибель Руденка (ім'я не встановлено) і

“невідомого” (за більшовицькими документами), якого місцеві називали Гаврилком-“Полтавцем” (імовірно, йдеться про гайдамаку з Полтавщини). Очевидно, вони були “бурлаками”, і священник не знав, як записати загиблих...

Загиблим у бою пощастило більше, ніж полоненим. За свідченням Параски Оверківни Токовенко, її брата немилосердно катували – виколюли очі, відрізали носа, вуха, носа, “пекли вогнем” – червоні хотіли “розв'язати язика” повстанцям. Після жорстоких катувань полонених було страчено.

26 жовтня 1920 р. загиблих юнаків відспівали священник Михайло Лебедович і псаломник Мефодій Левченко та поховали на цвинтарі в Мельниках у братській могилі разом з Гаврилком-“Полтавцем” та його товаришем.

Олександр СОЛОДАР

Від редакції.

Цю страшну історію переповила нам Параска Чиж 12 квітня 1997 р., коли члени Історичного клубу “Холодний Яр” вшанували могилу Головного отамана Холодного Яру Василя Чучупака. І показала поховання, від якого залишився маленький горбик, густо зарослий кущами бузку. На моє прохання отець Василь із Чигирини провів першу панахиду на братській могилі, а я пообіцяв жінці відновити могилу. Могилу відновив Богдан Легоняк, козак Історичного клубу “Холодний Яр”. 1998 року він встановив металевого хреста і насипав могилу, а 2002 р. ми разом з організацією “Тризуб” ім. Степана Бандери поставили гранітні пам'ятники на братській могилі та могилі Головного отамана Холодного Яру (скульптор Іван Осадчук з Тернополя).

2 травня ми знову покладемо квіти на ці могили під час 25 вшанувань героїв Холодного Яру. Запрошуємо й вас, шановні читачі “Незборимої нації”, взяти участь у шляхетній справі!

МИКОЛА ЛИТВИН ПІШОВ ЗА БРАТОМ...

20 лютого 2020 р. спочив Микола Литвин. 4 березня йому виповнилося б 77 років.

Кобзар, композитор, письменник, журналіст. Заслужений діяч мистецтв України, лауреат Республіканської премії ім. Івана Нечужа-Левицького, літературно-мистецької премії ім. Олени Пчілки, літературно-мистецької премії імені Володимира Косовського.

Він один з перших, ще наприкінці 1980-х, публічно співав Гімн України!

У 1993 р. Тернопільська обласна рада встановила стипендію ім. Миколи Литвина для студентів-бандуристів, які навчаються в Тернопільському музичному училищі, та

студентів-тернопільців, що студіюють гру на бандурі у вишах України.

Усе життя Микола Литвин борювався за збереження кобзарства та української визвольної пісні. У його репертуарі понад 250 творів.

Ось короткий Миколін спогад, який свідчить про світобачення: “Була холодна зима 1964 року. Як нині пригадую перон залізничного вокзалу. Я сходжу з потяга, а в мене болять вуха. Навколо чую українську мову!!! А вона мені така мила і така рідна! Це ж моя Материнська мова. А тут, у Тернополі, говорять українською. Я, наївний, подумав: «А може, то тільки на вокзалі селяни розмовляють рідною мовою?» Зайшов в аптеку, потім у кафе... Боже, як я помилявся! Довкола звучить моя рідна мова!!!”

Микола Степанович Литвин народився 4 березня 1943 р. в с. Федорівці (нині с. Весняне Добровеличківського району на Січеславщині). Він молодший брат кобзаря Василя Литвина, який відійшов у засвіти три роки тому. Обидва не раз брали участь у вечорах пам'яті українських героїв, які проводив Історичний клуб “Холодний Яр”, зокрема і у вшануваннях героїв Холодного Яру.

У молоді літа брати виступали дуетом. Свідки кажуть, що це було неперевершено.

Радіємо, що в історії нашого народу були брати Литвини. Вічна їм пам'ять і подяка за збереження і могутній розвій кобзарства.

Козакам слава!

Історичний клуб “Холодний Яр”

УКРАЇНЦЯМ РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА НЕ ПОТРІБНА

Ми знову не помітили, що минув день народження одного з найвидатніших українських письменників – Івана Нечужа-Левицького. Людина, яка відшліфувала українську мову, як діамант, яка стала учителем мови для більшості українських авторів ХХ століття. “Се колосальне, усеобіймаюче око України”, – так казав про нього Іван Франко. Іван Нечужа-Левицький міг би стати № 1 у будь-якій країні, крім Малоросії.

Нечужа-Левицький 20 років викладав російську словесність, географію та історію. У Полтаві, у Польщі, у Молдові був русифікатором населення, адже української мови в Російській імперії офіційно не існувало. Іван Семенович дуже любив російських письменників, але написав видатну працю “Про непотрібність великоруської літератури для України та Слов'янщини”. За неї й поплатився – Москва зробила з нього дрібного провінційного письменничка, а якби не “Микола Джеря” – знищила б загалі. Його навіть позбавили авторства (навіть співавторства) легендарного твору “За двома зайцями”, залишивши в авторах тільки Старицького...

У праці “Про непотрібність великоруської літератури для України та Слов'янщини” йшлося не про те, що ця література “гірша” за українську, а про те, що російська література потрібна для Росії, а українцям потрібна своя. Гріх української інтелігенції, на думку Левицького, полягає в тому, що вона виховалася на російській літературі, яка підмінила власну. Все актуально й нині.

Для мандрівників Нечужа-Левицький – особливий письменник, адже він невтомний мандрівник, член Імператорського географічного то-

вариста, для якого неодноразово писав наукові праці. Бував у таких місцях, що й уявити важко, наприклад у найзахіднішому українському селі Шляхтовій Руській (тепер Польща, за 100 км від Кракова).

“Кайдашева сім'я”, “Афонський пройдисвіт”, “Старосвітські батюшки та матушки”, “Київські прохачі” – шедеври української літератури, але малороси зовсім не пишались ними, навіть не читають. Тому й пишу не для малоросів – для українців: 25 листопада 1838 р. народився Іван Семенович Нечужа-Левицький – геній української прози. Сердечна подяка йому і наша любов!

Роман МАЛЕНКОВ

Редактор
Роман Коваль
Верстка
Олександр Литвин
Коректор Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський,
Владислав Карпенко,
Люба Криворот

Технічний директор
Максим Селюзкін

Адреса для листування
03049, Київ, вул. генерала
Геннадія Воробйова (Курська),
буд. 20, пом. 14.

Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
Редакція залишає за собою право
редагувати та скорочувати тексти.
Видання зареєстровано 28.12.1993 р.
у Державному комітеті України
у справах видавничих, поліграфічних
та книжкорозповсюдженних.
Серія КБ №325.

Наклад 1500 примірників.
Видруковано 02.03.2020 р.
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”
Номер замовлення 2010302
Засновник
Роман Миколайович Коваль

З ХОЛІДНОЯРСЬКИМ ВОГНЕМ У СЕРЦІ

Морозного лютого ранку квіти лягли до пам'ятної дошки

Головному отаману Холодного Яру Костеві Пестушці (Степовому-Блакитному), неофіційно встановленої у Кривому Розі на постаменті декомунізованого пам'ятника криворізькому чекісту Василеві Валаяку.

У місті набуває дедалі більшого розголосу ініціатива встановити на цьому місці пам'ятник Костеві Пестушці. Пам'ятник уже фактично виконаний у граніті місцевим скульптором Олександром Канибором (старшим).

Вшанувати звитязця прийшли активісти Криворізького майдану, волонтери, козаки Інгульської паланки Українського козацтва, Всеукраїнського товариства політ'язнів і репресованих, юні пластуни на чолі з головою станичної пластової старшини Тетяною Асадовою, члени Історичного клубу “Холодний Яр” і Громадського клубу

“Український час”, автори проекту пам'ятника і меморіального комплексу скульптор Олександр Канибор та архітектор Євген Головін.

Мітинг відкрив голова оргкомітету із вшанування Володимир Стецюк. Коротку доповідь про роль Костя Пестушкі зробив автор книги “Антибільшовицький рух опору на Криворіжжі (1919 – 1923)” Олександр Мельник. Капелан Роман Бавців відправив панахиду за Костем Пестушком та його побратимами.

Пам'ятні заходи з нагоди 122-ї річниці з дня народження повстанського отамана пройшли також у 17-й Окремій танковій бригаді ім. Костя Пестушкі та в читальній залі бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету.

Слава борцям за волю України!

Володимир СТЕЦЮК, Історичний клуб “Холодний Яр”

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ” МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через “Нову пошту”, попередньо переказавши кошти на картку Романа Ковалю у Приватбанку: 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо телефоном (або через електронну адресу kovalroman1@gmail.com) замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів 067-726-30-36, 066-211-41-85. Ось ціни без вартості пересилки:

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 250 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 70 грн.

“Здолати Росію” Романа Ковалю – 230 грн.

“Сумщина в боротьбі” Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 210 грн.

“Отаман Зелений” Романа Ковалю – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю та Віктора Моренця (т. 1) – 250 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича (т. 2) – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича (т. 3) – 250 грн.

“Отаман Орлик” Р. Ковалю – 100 грн.

“Історія Холодноярської організації” Р. Ковалю – 50 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” – 80 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 100 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 300 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Ковалю – 450 грн.

HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/

У редакції через “Укрпошту” можна придбати такі книги:

(ціну вказано, враховуючи вартість пересилки книг поштою):

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 300 грн.

“Здолати Росію” Романа Ковалю – 275 грн.

“Сумщина в боротьбі” Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича – 250 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 1) – 280 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 135 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 285 грн.

“Отаман Зелений” Романа Ковалю – 135 грн.

“Історія Холодноярської організації” Романа Ковалю – 75 грн.

“Отаман Орлик” Романа Ковалю – 120 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” Романа Ковалю – 110 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса (2-ге, краківське, видання) – 130 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 350 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Ковалю – 525 грн.

Книги можна придбати, попередньо переказавши кошти електронним переказом на ім'я Р. М. Ковалю, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14, Київ, 03049.

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України